

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/405/2014
Identifikačné číslo spisu:	1612211269
Dátum vydania rozhodnutia:	08.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1612211269.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Malacky, pod sp.zn. 6C 153/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 16. mája 2014 sp.zn. 3Co 27/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobkyňa podala 27. septembra 2012 na Okresnom súde Malacky žalobu, ktorou sa voči žalovanej domáhala náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“). V žalobe okrem iného uviedla, že predmetnú ujmu jej spôsobil nesprávnym úradným postupom Okresný súd Malacky, preto jeho sudcovia nemôžu danú vec prejednať a rozhodnúť. Vzhľadom na to žiadala, aby Krajský súd v Bratislave rozhodol o prikázaní tejto veci inému súdu toho istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.).

Okresný súd Malacky uznesením zo dňa 17. júla 2013 č.k. 6C 153/2012-17 uznesenie č.k. 6 C 153/2012-11 zo dňa 12. decembra 2012 zrušil a vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 66 € za námietku zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „Sadzobník“), ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Citované uznesenie okresného súdu napadla žalobkyňa v časti zaplatenie súdneho poplatku za vznesenie

námietky zaujatosti odvolaním argumentujúc tým, že v danom prípade nepodala námietku zaujatosti, ale návrh na príkazanie veci inému súdu toto istého stupňa (§ 12 ods. 1 O.s.p.) a i keby išlo o námietku zaujatosti (čo žalobkyňa poprela), nezaťažovala by ju povinnosť zaplatiť súdny poplatok, lebo konanie je v danom prípade vecne oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 16. mája 2014 sp.zn. 3Co 27/2014 odvolaním napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, ktorý správne vyrubil súdny poplatok za námietku zaujatosti vznesenú proti všetkým sudcom Okresného súdu Malacky. Za správny označil postup súdu prvého stupňa pri vyrubení súdneho poplatku za námietku zaujatosti v konaní o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR z 30. marca 2011, sp.zn. II ÚS 124/2011.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala zrušiť rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, lebo v danom prípade:

1. súdy rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.). Túto procesnú vadu vyvodzovala žalobkyňa z toho, že nepodala námietku zaujatosti (žiadna obsahová súčasť návrhu nebola týmto procesným úkonom a ani nemala náležitosti námietky zaujatosti stanovené v § 15a ods. 3 O.s.p.); žiadala však vec prikázať inému súdu toho istého stupňa, lebo všetci sudcovia Okresného súdu Malacky sú vylúčení z jej prejednávania a rozhodovania (§ 12 ods. 1 O.s.p.). Neexistujúcu, či „neplatnú námietku zaujatosti“ nebolo možné spoplatniť a bez vykonania poplatkového úkonu nemôže existovať ani jej poplatková povinnosť,
2. žalobkyni bola postupom súdu odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nielen „absolútne prekvapivé“, ale aj nepreskúmateľné,
3. rozhodoval vylúčený sudca (§ 237 písm. g/ O.s.p.). tým, že súdny poplatok jej vyrubil sudca Okresného súdu Malacky,
4. vecné oslobodenie tohto konania (§ 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.) sa vzťahuje aj na námietku zaujatosti (v súvislosti s tým žalobkyňa poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. augusta 2011 sp.zn. 5 MCdo 20/2010). Skutočnosť, že v danej veci nebola podaná námietka zaujatosti, potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2012 sp.zn. 3 Sžo 58/2012, ktoré bolo vydané v inej veci.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávaní veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo dovolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla žalobkyňa dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie žalobkyne preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania žalobkyne by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/ a d/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 237 písm. e/, f/, a g/ O.s.p.

1. Žalobkyňa tvrdí, že v danom prípade súdy konali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 písm. e/ O.s.p.).

V zmysle § 79 ods. 1 veta prvá O.s.p. konanie začína na návrh. Toto ustanovenie určuje moment, ktorým vznikajú Občianskym súdnym poriadkom upravené procesné práva a povinnosti súdu a účastníkov konania. Nedostatok návrhu na začatie takého konania, ktoré podľa zákona môže začať len na návrh, je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania; ak súd zistí, že sa pred ním vedie konanie bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania, hoci bol taký návrh potrebný, prebiehajúce konanie v ktoromkoľvek štádiu zastaví. Skutočnosť, že občianske súdne konanie v niektorej veci prebehlo bez toho, aby bol podaný návrh, výlučne ktorým mohlo toto konanie začať, zakladá procesnú vadu uvedenú v § 237 písm. e/ O.s.p.

O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ide ale len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon účastníka, ktorým sa začína konanie (porovnaj tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2005 sp.zn. 3 Cdo 56/2005 a z 19. októbra 2006 sp.zn. 3Cdo 186/2006).

V občianskom súdnom sporovom konaní (o také ide aj v danom prípade) sa návrh na začatie konania označuje ako žaloba. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podala žalobu o náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. na Okresnom súde Malacky dňa 27. septembra 2012. Neopodstatnená je preto jej námietka, že v tejto veci, ktorá mohla začať len na návrh, nebol podaný návrh na začatie konania (žaloba).

Žalobkyňa na odôvodnenie prípustnosti jej dovolania uviedla, že: a/ bolo rozhodované o námietke zaujatosti, ktorú ale nepodala, b/ súd prvého stupňa jej následne uznesením vyrubil súdny poplatok za námietku zaujatosti, ktorý jej vyrubený nemal byť, c/ odvolací súd prvostupňové uznesenie o vyrubení

súdneho poplatku za námietku zaujatosti potvrdil.

Dovolateľka uviedla, že sa nestotožňuje s názorom, v zmysle ktorého „námietka zaujatosti je návrhom na začatie 'samostatného' konania o vylúčenie sudcu“. Obsah odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ale v ničom neopodstatňuje záver, že by odvolací súd zastával tento názor (t.j. že konanie o námietke zaujatosti je samostatným konaním). Odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia len stotožnil s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorého sa vecné oslobodenie občianskeho súdneho konania od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti podľa položky č. 17a Sadzobníka súdnych poplatkov (II. ÚS 124/2011).

Žalobkyňa napriek tomu, že na jednej strane v dovolaní „nesúhlasí so separáciou konania o námietke zaujatosti“, na druhej strane prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., čo ale svedčí o tom, že túto „alternatívu“ (t.j. že námietka zaujatosti je akýmsi návrhom na začatie „samostatného“ konania) si predsa len osvojuje.

Dovolací súd pripomína, že v danom prípade dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa ukládajúce žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok. To považuje dovolací súd za okolnosť, ktorá má zásadný význam. Pokiaľ je s návrhom na začatie konania (žalobou), výlučne ktorý má na mysli ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p., spojený vznik dvojstranného procesno-právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, podaním námietky zaujatosti takýto procesno-právny vzťah (medzi žalobcom a žalovaným) nevzniká. O to viac nemožno o založení vzťahu takejto povahy hovoriť v prípade osobitného finančno-právneho (poplatkového) vzťahu medzi poplatníkom a štátom, v ktorom úlohou súdu nie je prerokovať určitú vec žalobcu a žalovaného, ale posúdiť, či nastala skutočnosť, s ktorou je zo zákona (ex lege) spojený vznik povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok; podanie „návrhu na začatie konania“ v tomto finančno-právnom (poplatkovom) vzťahu je pojmovo vylúčené.

V občianskom súdnom konaní, ktoré začalo podaním žaloby (§ 79 veta prvá O.s.p.), súd spravidla rozhoduje o viacerých parciálnych otázkach významných pre konanie (o povinnosti poplatníka zaplatiť súdny poplatok, námietke zaujatosti, ustanovení zástupcu, uložení poriadkovej pokuty, trovách konania, svedočnom a pod.). O týchto otázkach ale nerozhoduje v nejakom samostatnom (súbežne prebiehajúcim) konaní, ktoré by začínalo osobitným návrhom. Rozhodovanie o týchto otázkach predstavuje integrálnu súčasť jednotného občianskeho súdneho konania, v ktorom je podaný jediný návrh na začatie konania - žaloba. Aj vtedy, keď súd rozhoduje o námietke zaujatosti vznesenej účastníkom (pokiaľ bola podaná) alebo o povinnosti účastníka (poplatníka) zaplatiť súdny poplatok, rozhoduje ako súd v konaní, ktoré začalo podaním návrhu na začatie konania (žaloby). Len ak takéto občianske súdne konanie ako celok prebehlo napriek tomu, že sa nepodal návrh na jeho začatie (žaloba), hoci bol podľa zákona potrebný, ide o procesnú vadu v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p.

Tvrdenie, že v danom prípade sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, nie je vôbec spôsobilé naplniť skutkovú podstatu ustanovenia § 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p., lebo sa ním bez akéhokoľvek opodstatnenia zamieňa stav, keď nebol podaný žiadny návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, s tým, že v žalobou riadne začatom konaní bol vyrubený súdny poplatok, ktorý (podľa žalobkyňou zastávaného názoru) nemal byť vyrubený.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že pokiaľ aj súd prvého stupňa prípadne uznesením vyrubil súdny poplatok za námietku zaujatosti, hoci žalobkyňa túto námietku nevzniesla (pozn.: dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), a odvolací súd prvostupňové uznesenie potvrdil, nemohlo to mať za následok procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 237 písm. e/ O.s.p.

2. Dovolateľka ďalej tvrdila, že konanie súdu je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorej sa odvolací súd dopustil tým, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil a jeho rozhodnutie je prekvapivé vzhľadom na rozpor s ustáleným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tejto veci.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že vyššie uvedená námietka dovolateľky nie je dôvodná.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť postupu súdu prvého stupňa vo veci vyrubenia súdneho poplatku za námietku zaujatosti a uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami žalobkyne uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky rozhodujúce pre posúdenie správnosti vyrubenia súdneho poplatku za námietku zaujatosti v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel ani význam, preto jeho rozhodnutie nemožno považovať za neodôvodnené. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Pokiaľ žalobkyňa namietala tzv. prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na predchádzajúce rozhodnutia Najvyššieho súdu SR (napríklad sp.zn. 7 Cdo 102/2011, 2 Cdo 226/2011, 5 Cdo 46/2011). Odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré bolo spôsobené tzv. prekvapivými, resp. nečakanými rozhodnutiami, podľa judikatúry najvyššieho súdu nastane vtedy, ak odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch, než súd prvého stupňa, pričom účastníkovi bolo odňaté právo namietat správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. V týchto prípadoch spravidla odvolací súd vyvodil svoj (iný) právny záver zo skutočností, ktoré súd

prvého stupňa výslovne právne neposudzoval, resp. nevyhodnotil a účastník v odvolacom konaní nemal dôvod namietať a zdôvodňovať prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa. V prejednávanej veci o takýto prípad odlišného právneho názoru odvolacieho súdu od prístupného súdu nejde, a preto je námietka žalobkyne v tomto smere nedôvodná.

3. Žalobkyňa namieta, že pri vyrubovaní súdneho poplatku podľa položky č. 17a Sadzobníka, rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.). Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (§ 14 ods. 3 O.s.p.).

Neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebránila v danom prípade dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd (R 59/1997).

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania vecí, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania.

Z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. je právne významný vzťah sudcu, a to buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) a napokon k zástupcom účastníkov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v iných veciach vyslovil názor, že dôvod na vylúčenie sudcu (§ 14 ods. 1 O.s.p.) nezakladá sama skutočnosť, že sudca má prejsť a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010 sp.zn. 3 Nc 14/2010). Nadväzujúc na tento názor dovolací súd pre účely preskúmvanej veci konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia žalobkyne) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť žalovanej za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že námietka žalobkyne o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. nie je opodstatnená.

Vzhľadom na to, že žalobkyňa v dovolaní neopodstatnene namietla existenciu väd konania v zmysle § 237 písm. e/, f/ a g/ O.s.p., čo pri už vyššie uvedenom konštatovaní o neprípustnosti jej dovolania v zmysle § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 237 písm. a/ až d/ O.s.p. znamená, že tento jej mimoriadny opravný prostriedok nie je podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne prípustný, nepristúpil dovolací súd k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), na ktorom spočíva napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; ani prípadná nesprávnosť právneho posúdenia nezakladá totiž

prípustnosť dovolania (viď R 54/2012). Z toho istého dôvodu dovolací súd neskúmal ani správnosť záverov odvolacieho súdu v tých otázkach, v súvislosti s ktorými žalobkyňa poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. októbra 2011 sp.zn. 5 MCdo 20/2010 a z 21. novembra 2012 sp.zn. 3 Sžo 58/2012, resp. Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011 sp.zn. II. ÚS 124/2011.

Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd zohľadnil, že žalobkyňa nebola v dovolacom konaní procesne úspešná a nevzniklo jej právo na náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.); vzal tiež na zreteľ, že v dovolacom konaní procesne úspešná žalovaná nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.